

STEPHEN KING

A black wolf with glowing yellow eyes stands on a tree stump in a misty forest. The scene is bathed in a blue light, and the background shows tall trees and a foggy atmosphere.

tamsoje
be žvaigždžių

1922

1930 m. balandžio 11 d.

„Magnolijos“ viešbutis

Omaha, Nebraska

TIEMS, KAM PRIKLAUSO

Aš, Vilfredas Lilandas Džeimsas, nuoširdžiai išpažįstu savo kaltę. 1922 metų birželį aš nužudžiau savo žmoną Arletę Kristiną Vinters-Džeims, o jos kūną įmečiau į seną šulinį. Šį nusikaltimą padaryti man padėjo sūnus Henris Frimasas Džeimsas, nors, būdamas keturiolikos metų, jis buvo nepakaltinamas; aš pamažu įtraukiau jį, du mėnesius stengdamasis įbauginti ir palaužti jo savaimę suprantamą priešinimąsi. Grauziuosi dėl to dargi labiau nei dėl paties nusikaltimo, o kodėl – išdėščiau šiame dokumente.

Padariau šį nusikaltimą ir užsitraukiau prakeikimą dėl šimto akrų geros žemės Hemingford Home, Nebraskoje. Juos paveldėjo žmona iš savo tėvo Džono Henrio Vinterso. Aš ketinau tas žemes prisidurti prie mūsų ūkio, kuris 1922 metais buvo aštuoniasdešimties akrų. Arletė, niekada nenorėjusi dirbti ūkyje (nei būti ūkininko žmona), baudėsi už grynuosius parduoti žemę Faringtono bendrovei. Kai ją paklausiau, ar iš tikrųjų pageidautų gyventi pavėjui nuo Faringtono kiaulių skerdyklos, atsakė,

kad galėtume parduoti ir jos žemę, ir ūkį – mano tėvo ūkį, kurį jis paveldėjo iš savo tėvo! Kai paklausiau, ką darysime su pinigais, likę be žemės, ji atsakė, kad galėtume persikelti į Omahą ar netgi į Sent Luisą ir atidaryti parduotuvejį.

– Aš niekada negyvensiu Omahoje, – pareiškiau. – Tik bepročiai keliasi į miestus.

Likimo ironija, turint omeny, kur dabar gyvenu, tačiau neilgai čia užsibūsiu: tai žinau taip pat gerai, kaip žinau, kokie garsai aidai tarp šių sienų. Ir žinau, kur atsidursiu, kai pasibaigs mano gyvenimas šiame pasaulyje. Įdomu, ar pragare bus baisiau negu Omahos mieste? Gal pragaras – tai Omahos miestas, tik be gražių apylinkių, vien dūmų prirūkusi, siera prasmirdusi tuštuma, knibždėte knibždanti tokių kaip aš dvasių be vietos.

Visą 1922 metų žiemą ir pavasarį mes nuožmiai kivirčijomės dėl to šimto akrų. Henris laikėsi vidurio, bet linko į mano pusę; išvaizda buvo panašus į motiną, o savo meile žemei – į mane. Paklusnus vaikas buvo, neturėjo nė trupučio motinai būdingos puikybės. Be perstojo jai kartojo, kad nemaž nelinkęs gyventi Omahoje ar kokiame kitame mieste ir važiuosias su mumis tik tuo atveju, jeigu sutarsime, bet to neįvyko.

Aš ketinau kreiptis į teismą, nė kiek neabejodamas, kad bet kuris šalies teismas parems mano, kaip šeimos galvos, sprendimą dėl žemės naudojimo ir paskirties. Vis dėlto nežinia kodėl atidėliočiau. Ne todėl, kad būčiau bijojęs apkalbų; tai buvo kažkas kita. Žinot, aš ėmiau jos nekęsti. Ėmiau laukti jos mirties, todėl ir atidėliočiau.

Man regis, kiekviename žmoguje gyvena kitas žmogus, nepažįstamasis, Piktadarys. Rodos, apie 1922 metų kovą, kai virš Hemingford Homo apygardos kybojo balkšvas dangus, o laukuose slūgsojo purvu virtęs sniegas, Piktadarys ūkininko Vilfredo Džeimso širdyje jau buvo paskelbęs nuosprendį mano žmonai ir nulėmęs jos likimą. Žinoma, tai buvo mirties nuosprendis. Pasak Biblijos, nedėkingas vaikas – tai lyg angies geluonis, tačiau niurzgli ir nedėkinga žmona ir už angies geluonį baisesnė.

Aš ne pabaisa; bandžiau apsaugoti ją nuo Piktadario. Paskiau jai, kad, jeigu mes nesutariame, tegu sau važiuoja pas motiną į Linkolną už šešiasdešimties mylių į vakarus – visai padorus atstumas, sutuoktiniams nutarus gyventi skyrium iki oficialių skyrybų.

– Ir palikti tau mano tėvo žemę, ar ne? – paklausė ji, krestelėdama galvą. Kaip aš nekenčiau jos už tai, kad prunkštelėdama taip narčiai kresčioja galvą nelyginant nedresuotas ponis. – Nesulauksi, Vilfi.

Atsakai, kad galiu išpirkti tą žemę, jeigu ji nori. Tai užtruktu – aštuonerius metus, gal dešimtį, – bet sumokėčiau jai iki paskutinio cento.

– Jau verčiau nieko negauti nei skaičiuoti centus, – atkirto ji (vėl prunkštelėdama ir krestelėdama galvą). – Tai žino bet kuri moteris. Faringtono bendrovė man sumokės iš karto, be to, ji siūlo nepalyginamai daugiau nei tu. O į Linkolną aš nevažiuosiu. Tai ne miestas, bet kaimas, tik bažnyčių daugiau nei namų.

Ar suvokiate mano padėtį? Ar suprantate, į kokią nuodėmę ji mane įklampino? Nejaugi aš negaliu tikėtis bent lašelio jūsų užuojautos? Ne? Tuomet paklauskite, ką jums papasakosiu.

Tų metų balandžio pradžioje – pamenu, lygiai prieš aštuonerius metus, – ji atėjo pas mane, spindinti savo žavesiu. Kone iš-tisą dieną buvo praleidusi Makuko grožio salone, ir jos plaukai dryksojo palei skruostus, susukti riebiais vytais, primenančiais tualetinio popieriaus ritinėlį kai kuriuose pigiuose viešbučiuose ir viešbutukuose. Ji pareiškė radusi išeitį. Pasak jos, mums reikėtų parduoti Faringtonui šimtą akrų drauge su ūkiu. Ji neabejojo, kad jie nupirks viską, kad tik gautų jos tėvo žemes šalia geležinkelio (ir, ko gero, neklydo).

– Paskiau mes pasidalysime pinigų, išsiskirsime ir kiekvienas pradėsime gyvenimą iš naujo, – tarė įžūlioji ragana. – Žinome abu, kad tu to nori.

Tarsi ji to nenorėtų.

– Aha, – atsiliepiu (lyg rimtai svarstydamas jos pasiūlymą).
– O su katruo gi bus sūnus?

– Su manimi, savaime suprantama, – atsakė ji, išplėsdama akis. – Vaikas keturiolikos metų ir turi gyventi su motina.

Jau tą pačią dieną pradėjau ruošti Henri, aiškindamas naujausią jo motinos planą. Nutaisęs liūdniausią miną, ėmiau niūriausiu balsu pasakoti, koks būtų jo gyvenimas, jeigu jo motinai pavyktų įgyvendinti šį sumanymą: jis netektų ir ūkio, ir tėvo, atsidurtų kur kas didesnėje mokykloje, prarastų visus draugus (su diduma jų draugavo nuo mažens), naujoje mokykloje turėtų grumtis dėl savo vietos su nepažįstamais vaikais, kurie tyčiojūsi iš jo ir pravardžiuotų kaimo stuobriu. Kita vertus, sakiau jam, jeigu mes sugebėtume išsaugoti visą žemę, nėra maž neabejoju, kad iki 1925 metų pajėgtume bankui išsimokėti paskolą ir laimingai gyventume, nusikratę skolų, kvėpuodami tyru oru, užuot spoksoję, kaip kadaise švariu upeliu nuo ryto iki vakaro plaukia kiaulių dūbliai.

– Na, o ko tu norėtum? – paklausiau, nupiešęs kuo įspūdingesnį vaizdą.

– Gyventi su tavimi, tėte, – atsakė jis. Jo skruostais ritosi ašaros. – Kodėl ji tokia... tokia...

– Na, sakyk, – paraginau jį. – Tiesą visada galima išreikšti koku nors žodžiu, sūneli, kad ir negražiu.

– Tokia *gyvatė!*

– Diduma moterų tokios, – tariau. – Jų prigimties nepakeisi. Tik nežinia, ką mums reikėtų daryti.

Tačiau Piktadarys manyje jau prisiminė seną šulinį už karvidės, kur pildavome pamazgas, nes jis buvo nešvarus ir negilus – viso labo šešių metrų gylio ir ne ką platesnis už vandentakį. Tik kažin kaip reikėtų įteigti jam tą mintį. Bet, kaip matote, man *pavyko*: aš nužudžiau žmoną, bet turiu išsaugoti mylimą sūnų. Kuriam galui turėti šimtą aštuoniasdešimt – arba tūkstantį – akrų žemės, jei negali su niekuo jos pasidalyti nei palikti jos savo įpėdiniui?

Apsimečiau, kad svarstau beprotišką Arletės sumanymą gerą dirbamą žemę paversti kiaulių skerdykla. Paprašiau, kad duotų man laiko apsibrasti su šia mintimi. Ji sutiko. Ir du mėnesius

ruošiau Henriį, pratindamas *ji* prie visiškai priešingos minties. Tai nebuvo sunku: jis buvo panašus į motiną (na, žinot, saldus moters veidelis, viliojantis vyrus į avilį, kur juos sugelia bitės), bet anaip tol ne siaubingu užsispyrimu. Užteko tik nupiešti, koks gyvenimas jo lauktų Omahoje arba Sent Luise. Pakišau mintį, kad netgi tie du knibždantys skruzdėlynai jos nepatenkintų; ko gero, ji sumanysianti, kad jai tinka tik Čikaga.

– Tuomet tau tektų lankyti mokyklą drauge su juododžiais, – pasakiau.

Jo jausmai motinai atvėso; po kelių bandymų – nemokšišku ir nesėkmingu – susigrąžinti jo meilę ji irgi atšalo. Mane (ar veikiau Piktadarį) apėmė džiaugsmas. Birželio pradžioje pareiškiau jai, jog, viską pasvėręs, nutariau, kad geruoju niekada neleisiu jai parduoti tų šimto akrų, kad greičiau visą mūsų šeimą sumurdysiu į skurdą ir vargą, jeigu tektų dėl to bylinėtis.

Ji nėmaž nesusijaudino. Nutarė kreiptis į advokatą (advokatai, kaip žinome, padeda visiems, kas jiems moka). Tai buvau numatęs. Ir nusišypsojau. Nes ji negalėjo užsimokėti už tokią konsultaciją. Tuo metu aš laikiau savo kišenėje visus mūsų turimus grynuosius. Henris net savo taupyklę man atidavė, kai paprašiau, kad ji nesumanytų pavogti net iš to menko šaltinio. Žinoma, ji nuvažiavo į Faringtono bendrovę Delande, nė kiek neabejodama (kaip ir aš), kad ši gerai pasipelnys, apmokėjusi jai teismo išlaidas.

– Jie apmokės, ir ji laimės, – pasiguodžiau Henriui, kai mužu kaip paprastai daržinėje užlipome ant šieno, kur visada slapčia tardavomės. Nebuvau visiškai tuo tikras, bet jau buvau apsisprendęs, nors to sprendimo dar nebūčiau galėjęs pavadinti kėslu.

– Tėte, betgi tai nesąžininga! – sušuko jis. Sėdėdamas ant šieno, jis atrodė dar jaunesnis, veikiau dešimties nei keturiolikos.

– Nėr teisybės pasaulyje, – atsakiau. – Kartais nieko kita nebelieka, kaip pasiimti tai, kas tau priklauso. Jei netgi kam nors tektų nukentėti. – Aš nutilau, įdėmiai žiūrėdamas jam į akis. – Netgi numirti.

Jis išbalo.

– Tėte!

– Viskas būtų po senovei, jeigu ji dingtų, – tariau. – Liautųsi visi ginčai. Galėtume ramiai gyventi. Aš siūliau jai viską, kiek įmanydamas, kad tik atstotų, bet ji nesutiko. Liko dar vienas dalykas, kurį galėčiau padaryti. Kurį mudu galėtume padaryti.

– Bet aš ją myliu!

– Ir aš ją myliu, – atsakiau. Tai buvo tiesa, nors ir kaip sunku jums būtų tuo patikėti. Neapykanta, kurią jai pajutau tais 1922 metais, buvo stipresnė už bet kokį jausmą, kokį vyras jaučia moteriai, išskyrus meilę. Nors ir kaip apmaudu ir pikta tai pripažinti, Arletė buvo aistringa moteris. Mudviejų intymūs santykiai niekada nenutrūko, nors, įsiliepsnojus ginčams dėl tų šimto akru, mūsų sueitis tamsoje vis labiau panėšėjo į gyvulių poravimąsi.

– Tai neturėtų būti skausminga, – pasakiau. – Ir kai viskas pasibaigs... na...

Nusivedžiau jį už karvidės ir parodžiau šulinį, ir jis apsipylė graudžiomis ašaromis.

– Ne, tėte. Tik ne taip. Kaip tu nori, tik ne taip.

Tačiau, kai tik ji grįžo iš Delando (Harlanas Koteris, mūsų artimiausias kaimynas, didžiąją kelio dalį vežė ją savo fordu, o likusias dvi mylias ji ėjo pėsčia) ir Henris paprašė ją: „Liaukis, ir mes vėl gyvensime kaip darni šeima“, ji įsiuto, skėlė jam antausį ir suriko, kad jis nustotų inzngęs kaip šuo.

– Tėvas užkrėtė tave savo baikštumu. Negana to, ir gobšumu!

Lyg pati būtų nesutepta *šios nuodėmės!*

– Advokatas man patvirtino, kad galiu daryti su savo žeme, ką tik noriu, ir aš ketinu ją parduoti. Na, o judu galėsite čia smirsti ir mėgautis čirškinama kiaulienu, patys virtis valgyti ir klotis lovas. Tu, sūnau, galėsi kiaurą dieną arti, o naktimis be paliovos skaityti savo knygas. Jos ne kažin kiek jam padėjo, gal tau labiau pasiseks. Nežinia!

– Mama, tai nesąžininga!

Ji pažvelgė į sūnų, kaip moteris žiūri į nepažįstamą vyriškį, išdrįsusį paliesti jai ranką. Ir kaip pašoko iš džiaugsmo man širdis, kai pamačiau, kad jis atsakė jai tokiu pat šaltu žvilgsniu.

– Eik velniop, judu abu eikit velniop! Na, o aš važiuoju į Omahą ir atidarysiu drabužių parduotuvę. Taip liepia man sąžinė.

Mes kalbėjomės dulkėtame diendaržyje tarp trobos ir karvidės, ir žodžiai apie sąžinę buvo paskutiniai, kuriuos ji ištarė šiame pasaulyje. Ji nudrožė per kiemą, savo dailiais miestiškais bateliais keldama dulkes, įėjo į vidų ir užtrenkė duris. Henris atsigrėžė į mane. Iš burnos kampučio sroveno kraujas, lūpos buvo patinusios. Akys degė pykčiu, tokiu šaltu ir aklu, koks apima tik paauglius. Toks pyktis nebepaiso ribų. Jis linktelėjo. Aš irgi linktelėjau tokiu pat rimtu veidu, tačiau Piktadarys mano širdyje vaipėsi išsišiepęs.

Skeldama antausį, ji paskelbė sau mirties nuosprendį.

Po dviejų dienų, kai Henris atėjo pas mane į kukurūzų lauką, pastebėjau, kad jis vėl neteko ryžto. Nėmaž nenusiminiau ir nenustebau: paauglystė – nerimo metas, bręsdami jaunuoliai blaškosi kaip vėjarodžiai, kuriuos kai kurie Vidurio Vakarų ūkininkai užkelia ant elevatoriaus stogo.

– Negalima, – tarė jis. – Tėte, ji nugrimzdusi į nuodėmės liūną. Pasak Šenonos, tie, kas miršta neapsivalę nuo nuodėmių, eina į pragarą.

Tegu ją skradžiai, tą Metodistų bažnyčią ir Metodistų jaunimo broliją, pagalvojau... tačiau Piktadarys vėl nusišypsojo. Kokias dešimt minučių vidury žaliuojančių kukurūzų lauko šnekėjomės apie teologiją, kol, vilkdami savo šešėlius, virš galvų mums užslinko ankstyvieji vasaros debesys – patys palankiausi debesys, plaukiantys dangumi nelyginant škunos. Paaiškinau jam, kad nusiųsime Arletę į dausas, užuot siuntę ją į pragarą.

– Smurtinės mirties atveju tiek vyrai, tiek moterys palieka šį pasaulį ne Dievo, bet žmogaus skirtą valandą. Jiems... arba